

קונטרס

אהב כל יהודי

יגלה מעלת האוהב את כל בר ישראל, אשר
על-ידי-זה ממשיך את השכינה אל זה העולם.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו הגאון

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

תכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

הכתבת להשיג את הספר הזה
וְכֹל סִפְרֵי אֲדָמוֹ"ר מוֹהֲר"ן מְבַרְסֶלֶב זי"ע
וְסִפְרֵי תַלְמִידָיו הַקְדוּשִׁים

* * *

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יְבֵנְאֵל
עִיר בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל

* * *

בְּאֶרְצוֹת הַבְּרִית
מְתִיבְתָא הַיְכַל הַקְדֹּשׁ - חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

1129 42nd st.

Brooklyn N.Y. 11219

* * *

מוסדות "היכל הקדוש" חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שֶׁעַל-יְדֵי עֲמֻתָּת "ישׁמח צדיק - קהלת ברסלב בגליל"
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א - הַצַּדִּיק מִיְבֵנְאֵל
ר' ר' נחמן מברסלב 1, ת.ד. 421 יבנאל, 15225
טלפון רב קוי: 04-6708356 - פקס: 04-6708359

דָּאָר אֶלְקָטְרוֹנִי : info@breslevcity.co.il

אָתָר אִינְטֶרְנֶט : www.breslevcity.co.il

.א

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּלְחַזֵּר בְּכָל יוֹם וַיּוֹם עַל הָאַמוּנָה; כִּי בְּאַמֶּת יֵשׁ לָנוּ מִצְוֹת עֲשֵׂה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם בְּעָרֵב וּבִבְקָר לְקָרָא קְרִיאַת שְׁמַע: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְיָ הַיְיָ אֱלֹהֵינוּ הַיְיָ הַיְיָ אֶחָד". וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (רש"י כ"ו, טז): שְׁבָכֵל יוֹם וַיּוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ כַּחֲדָשִׁים; הֵינּוּ שְׁצָרִיכִים לְהִתְחַדֵּשׁ בְּקְרִיאַת שְׁמַע, שְׁזֶה גְלוּי אַמוּנָה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִחֲדָשׁ. וְבַל נֹאמֵר, שְׁאַמְרֵנוּ כְּבָר פְּעַם קְרִיאַת שְׁמַע, וְאַנְחֵנוּ יוֹדְעִים כְּבָר, שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, אֲלֵא בְּכָל יוֹם וַיּוֹם וּבְכָל לַיְלָה וּלַיְלָה, מִתְחִילִים אֶת הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה עִם קְרִיאַת שְׁמַע. וְלָמָּה? כִּדֵּי לְחַקֵּק בָּנוּ שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַהֵג

את עולמו בַּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט, וְדַבֵּר
גָּדוֹל וְדַבֵּר קָטָן אֵינוֹ נֶעֱשֶׂה מִעֲצָמוֹ, אֲלֵא בְהַשְׁגַּחַת
הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(סוֹטָה מב): אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
אֲפִלוּ לֹא קִיַּמְתֶּם, אֲלֵא קִרְיַאת שְׁמַע שְׁחֲרִית וְעֲרַבִית,
אִי אַתֶּם נִמְסָרִים בְּיָדָם. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים:
עַם יִשְׂרָאֵל הֵם כְּכֹשֶׁה בֵּין שְׁבָעִים זְאֵבִים, אֲמוֹת
הָעוֹלָם רוֹצִים לְטַרְפָּם, וּלְצַעֲרָנוּ הָרַב, טוֹרְפִים אוֹתָנוּ
זֶה אֶלְפִים שָׁנָה — בְּגִשְׁמִיּוֹת, שֶׁהוֹרְגִים וְרוֹצְחִים,
שׁוֹרְפִים, שׁוֹחֲטִים וְחוֹנְקִים בְּכָל מִיַּי מִיתוֹת מְשֻׁנוֹת
וְאֲכֹזְרִיּוֹת אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבְרוּחַנִיּוֹת — אָנוּ
סוֹבְלִים סָבֵל גָּדוֹל מִהָעֲרַב־רַב הַמְּכַנְיָסִים בָּנוּ דְרָכֵי
הַגּוֹיִים וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קו):
"וַיִּתְעַרְבוּ בַּגּוֹיִים וַיִּלְמְדוּ מִעֲשֵׂיהֶם", וּבַפָּרָט כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר (תְּקוּנַיִי-זוֹהַר, תְּקוּן כא), שֶׁהַגְּלוּת הָאֲחֵרוֹנָה,
גְּלוּת הָעֲרַב־רַב, תְּהִיָּה הַגְּלוּת הַקְּשָׁה בְּיוֹתֵר, יִרְצוּ
לְבוֹלֵל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בֵּין הַגּוֹיִים, לְעַקֵּר מֵעַם
יִשְׂרָאֵל אֶת הָאֲמוּנָה, בַּר מִיָּנָן, לְעַקֵּר מֵהֶם אֶת
הַשְּׁבֵת, לְהַתִּיר עֲרִיּוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, עַם כָּל זֹאת,
אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְעַם יִשְׂרָאֵל: אֲפִלוּ לֹא
קִיַּמְתֶּם שׁוּם מְצוּהָ, אֲלֵא אַתֶּם אוֹמְרִים קִרְיַאת שְׁמַע
בְּשְׁחֲרִית וּבְעֲרַבִית, אִי אַתֶּם נִמְסָרִים בְּיָדָם. וְזֹאת

ראינו מִשָּׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת, שְׁעַם יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ
 בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ בְּשִׁבִיל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם
 הַפְּסוּק: "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְיָ הַאֱלֹהֵינוּ הַיְיָ אֶחָד",
 כִּי כָּל יְהוּדֵי וִיהוּדֵי הוּא חֵלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל. וְלִכֵּן
 "אֲהַב כָּל יְהוּדֵי", עָלֵינוּ לְמַסֵּר נַפְשֵׁנוּ לְאַהֲבָת אֶת כָּל
 בַּר יִשְׂרָאֵל, כִּי הוּא חֵלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל, נִשְׁמֹת
 מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת. וְלִצְעָרְנוּ הָרַב, אָנוּ רוֹאִים כָּל-כָּף
 הַרְבֵּה נִשְׁמֹת שְׁנַעְתָּקוּ מִהַמְּסַחֵת, נַעֲקָרוּ מִהַשָּׁרֵשׁ,
 וְלִכֵּן עָלֵינוּ לְרֹאוֹת לְקָרֵב אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל אֶל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם לְכֻלָּם, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא מְחַיֶּה וּמְהַיְוֶה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה
 כְּלָה, וְדוֹמֵם, צוֹמַח, חַי, מְדַבֵּר, זֶה לְבוֹשׁ לְגִבֵּי הָאֵין
 סוֹף בְּרוּךְ הוּא. כִּי הַמְּאֲמִין הָאֲמִתִּי, מְאֲמִין שְׂאִין
 שׁוֹם דָּבָר נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ, וְאִם מִתְּבוֹנֵן — יִרְאֶה,
 שְׁגֵם הַלְּבוֹשׁ זֶה אֱלֻקוֹת, אֲבָל לְזָפוֹת לְזֶה, צָרִיף
 לְהִיּוֹת מְאֹד חֲזָק בְּאֲמוּנָה. וְאֲמוּנָה לֹא שִׁיף שְׂאֵנִי
 כְּבָר מְאֲמִין, אֲלֹא צָרִיף לְהִתְחַזֵּק בְּזֶה בְּכָל פַּעַם
 מִחֲדָשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אֵיכָה ג, כג): "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים
 רְבָה אֲמוּנָתְךָ". וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִוְהַרְזֵן, חֵלֶק
 א, סִימָן סב): בְּכָל בְּקָר וּבְקָר צָרִיכִים לְהִתְחַדָּשׁ
 בְּאֲמוּנָה, אֲשֶׁר זֶה מְדַרְגֵת הַצְּדִיקִים, שְׁכָל-כָּף דְּבוּקִים
 בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁרַק חוֹשְׁבִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,

רואים אלקות, מיחדים יחודים קדושים ועליונים,
 שם הוי"ה תמיד לפני עיניהם, זוכים לשמע כרוזים
 מלמעלה, מדברים רק ממנו יתברך, מגלים רק אותו
 יתברך, הם כל-כך דבוקים בהקדוש-ברוך-הוא.
 ולכן אומרים חכמינו הקדושים (מפות כג.): בא
 חבוק וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת: (חבוק ב, ד): "וצדיק
 באמונתו יחיה"; כל חיות הצדיק זהו רק אמונה.
 ומה זה אמונה? קריאת שמע, שאנו קוראים בכל
 יום ויום פעמים — בבקר ובערב: "שמע ישראל
 הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד", לחקק בנו, שנדע,
 שאיננו לבד, הקדוש-ברוך-הוא נמצא אתנו, עמנו
 ואצלנו. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (מנחות צט):
 אפלו לא קרא אדם אלא קריאת שמע שחרית
 וערבית, כבר קיים: לא תמוש התורה מפיו; פי
 קריאת שמע זה כלל התורה, אמונה. כל המצוות
 שהקדוש-ברוך-הוא צוה אותנו לקיים זה רק כדי
 להמשיך על עצמנו אור וזיו וחיות ודבקות הבורא
 יתברך שמו, כמו שכתוב (תהלים קיט): "כל מצוותיך
 אמונה", כל המצוות צריכות להביא אותנו לאמונה.

ולכן, בני ובנותי היקרים! הבה נתחזק עכשו
 ביתר שאת וביתר עז באמונה בהקדוש-ברוך-הוא,

וְזֶה יִתֵּן לָנוּ אֶת הַכֹּחַ לְאַהֲבָה אֶת כָּל יְהוּדִי; כִּי אִם
 אָדָם מִחֲזִיק עֲצָמוֹ בְּאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּמִתְבוּנָן אֵיךְ
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מַחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל
 הַבְּרִיאָה כְּלָהּ, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שֶׁם אֵלּוּפוֹ שֶׁל
 עוֹלָם, דְּבַר גְּדוֹל וְדְבַר קָטָן אֵינוֹ גֹּעֵשֶׂה מֵעֲצָמוֹ, אֲלֵא
 בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, כַּמֵּאֲמָרִים ו"ל (חֲלִין ז'):
 אֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְמַטָּה, אֲלֵא אִם-כֵּן הַכְּרִיזוּ
 עֲלָיו מִלְמַעְלָה; כָּל-כֶּף גְּדֹלָה הַשְּׁגָחַתוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְכֵן
 אוֹמְרִים (בְּרִכּוֹת נח.): אֲפֹלוּ רִישׁ גְּרָגִיתָא מִן שְׂמִיָּא
 מִנּוּ לִיה; אֲפֹלוּ מִשְׁרָה פְּחוּתָה כְּזוֹ — מְנַקָּה
 בַּיּוֹבִים, נִקְבַּעַת בְּשָׁמַיִם, כִּי לְכָל אֶחָד תִּפְקִידוֹ, אֲזִי
 הָיָה אוֹהֵב אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן עָלִינוּ לְשׁוּב
 בְּתֻשׁוּבָה עַל שְׁפָגְמָנוּ בְּאֲמוּנָה. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ו"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן, חֲלֵק א', סִימָן לה.), שְׁצַרִיךְ לְהַחֲזִיר
 גִּשְׁמִתָּנוּ מִמְּקוֹם שְׁבָאָה, וּמֵהֵיכָן בָּאָה? מִחֲכָמָה
 עֲלָאָה; וְלָכֵן עָלִינוּ לְשִׁמּוֹר מִחֲשַׁבְתָּנוּ לְקֹדֶשׁ וּלְטִהָרָה
 מִחֲנוּ, לְהִתְחִיל לְחֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ. כִּי לְדַאֲבוּנָנוּ,
 הַמַּחֲ-מִחֲשָׁבָה חוֹשֵׁב כָּל מִינֵי שְׁטִיּוֹת וְדִמְיוֹנוֹת, עַד
 שֵׁישׁ בְּנֵי-אָדָם, שְׁכַל-כֶּף נָפְלוּ בְּדַעְתָּם, שְׁחֻשָּׁה וּמַר
 לָהֶם, וּבִפְרָט שְׁמִדְמִיָּגִים כְּאֵלוֹ הֵהוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת
 לָהֶם רַע וְכוּ', כִּי זֶה כֹּחַ הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, שְׁמִכְנִיס
 בְּאָדָם שְׁקָר וְחֻשָּׁה, עַד שְׁחֹשֵׁב כְּאֵלוֹ הַזּוֹלָת יָכוֹל

להזיק לו בלעדי רשותו ותברך. כי כל כח הסמ"ך—
 מ"ם להפריד בין נשמות ישראל, הפרד ומשל,
 רודה בעם ישראל, על ידי הפרודים שגורם ביניהם.
 ומובא בזהר (פנתס קכה.), אשר יש היום דינים
 ורבנים מראשי ערב־רב, ועליהם נאמר (בראשית ו):
 "כי מלאה הארץ חמס מפניהם", ועליהו נאמר (איכה
 ה): "היו צריה לראש", והם המסיתים ומדיחים את
 נשמות ישראל זה נגד זה, ומשם נמשך הפכירות
 והאפיקורסות. ולכן אנו מחיבים "לאהב כל יהודי",
 ואף שזה בא קשה מאד, כי איך שהוא, חטאנו,
 נתרחקנו ממנו ותברך, ואמונתנו נפגמה, ויש לנו
 קשיות על זה ועל זה, עם כל זאת אם נשוב
 בתשובה שלמה, אזי נאהב כל יהודי. וזה הסימן
 ששכנו בתשובה, ונתקבלה תשובתנו בשמים —
 אם אנו אוהבים את כל בר ישראל. אבל אם, חס
 ושלום, יש לנו איזו שנאה על איזה יהודי, איזו
 קשיה על בר ישראל, סימן שתשובתנו לא נתקבלה
 עדין בשמים.

הנה אנו עדים, שכל־כף הרבה שבים בתשובה,
 איזה נחת רוח יש להקדוש־ברוך־הוא?! איזה אור
 גורמים בשמים, כשרואים יהודים, שהיו עד פה

בזהמה, והנה מתחילים להניח תפלין, מתפללים להקדוש-ברוך-הוא, הולכים לבתי כנסיות ובתי מדרשות, שומרים שבת וכו'. אבל במה בטוחים שנתקבלה תשובתנו, ואנו יכולים להקרא: "בעלי תשובה"? אם אנו אוהבים את כל יהודי, אם הולך לנו בחיים, שכל עם ישראל ישוּבו בתשובה כמו שאנו שבנו. אם מגיעים לדרגה כזו — "לאהב כל יהודי", תדעו לכם, שנתקבלה תשובתכם בשמים. ולכן עלינו לעבד הרבה על נקודת האמונה, לחדש עצמנו מפעם לפעם באמונתו יתברך. ומה יסוד האמונה? לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלנו, כל אשר עובר עלינו, בתמימות ובפשטות גמורה, כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ק'), שכל הצדיקים לא זכו להגיע למדרגתם, אלא על-ידי תפלה והתבודדות, שהרגילו עצמם לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, בקשו והתחננו לפניו יתברך, שייצאו מהמלכות שנפלו אליה, וזה הביאם למעלתם הגבוהה, כל אחד כפי בחינתו. וכך אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כה): ההתבודדות היא מעלה עליונה מהכל; הינו שאדם ילך למקום פנוי, שאין שם בני-אדם, ויבקש מלפניו יתברך, ויתודה לפניו, ויפיל תחנונים לפניו, שיוציאו

מהבוץ ששטבע בו, זה עקר התשובה. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (פנחומא וירא א'): אמר הקדוש-ברוך-הוא לישראל, הוו זהירים בתפלה, שאין מדה אחרת יפה הימנה, והיא גדולה מכל הקרבנות, ואפלו אין אדם כדאי לענות בתפלתו ולעשות חסד עמו, כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים, הקדוש-ברוך-הוא עונה אותו. כי תפלתו חשובה יותר מכל הקרבנות, ואף שאינו ראוי שתתקבל תפלתו, כיון שמרבה בתפלה — מתקבלת. ולכן עלינו להתחזק לדבר אליו יתברך, כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס'), שאי אפשר לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אלא כשאדם מקרב אל הצדיק האמת, כי כשאדם נמצא בזה העולם, המלא קלפות והסתרות, המלא העלמות, מחו ישן, ואף שנמצא בזה העולם, אבל הוא ישן, איננו מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אבל משמתקרב אל הצדיק האמת, הצדיק מעוררו מהשנה שנפל אליה, על-ידי מעשיו הרעים והמגנים, עד שאדם מרגיש שהקדוש-ברוך-הוא נמצא, ואין בלעדיו נמצא, ואזי תמיד מדבר אליו יתברך.

ולכן, בני ובנותי היקרים! באו ונתחיל מעתה

לשוב בתשובה שלמה, הבה נתחיל מעתה להחזיר בנו את האמונה, שהקדוש-ברוך-הוא נמצא פה אתנו, עמנו ואצלנו, כמאמרם ו"ל (סוטה ג): בתחלה קדם שחטאו ישראל, היתה השכינה עם כל אחד ואחד, כיון שחטאו, נסתלקה שכינה מהם; כי בזה שאדם חוטא, נדמה לו שהוא רחוק ממנו יתברך, וכאלו הוא יתברך איננו מסתכל עליו. ואין לו שכל להבין: מי מתבונן בי?! מי מסתכל בי?! מי שומע בי?! מי מדבר בי?! רק הקדוש-ברוך-הוא! אם הוא יתברך רק היה מוציא את החיות ממני, הייתי כפגור מת, דומם.

לזאת, בני ובנותי היקרים! באו נחזיר בנו אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, והאמונה תבנה לנו את האהבת ישראל, שגזפה לאהב את כל יהודי. אומרים חכמינו הקדושים (שוחר טוב תהלים קד): אמות העולם מתכנסים בישראל, ומשעבדים בהם, כדי להרחיקם מהקדוש-ברוך-הוא. אף-על-פי-כן אין מניחין אותו יתברך, ומיחדים שמו בכל יום שתי פעמים, ואומרים: "שמע ישראל"; אמות העולם עושים כל מיני פעולות לנתקנו ממנו יתברך, ובפרט שבדור הזה אנו רואים, שהערכ-רב

מְבוֹלְלִים נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל עִם גּוֹיִים וְגוֹיֹת, מִיִּבְאִים
מִכָּל הָעוֹלָם יָבֹא שֶׁל גּוֹיִים וְגוֹיֹת, פְּרוֹצִים
וּפְרוֹצוֹת, לְהִכְשִׁיל אֶת נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל בְּנֶאֱוָף, עַד
שֶׁקָּשָׁה לְעֵבֶר כְּבִישׁ, בְּלִי לְהִכְשִׁיל בְּרֵאיוֹת אֲסוּרוֹת,
כִּי טִמְאַת הַנְּאוּף גְלוּיָהּ, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר, וּמִזֶּה בָּאִים
לִפְנֵם הַבְּרִית, כְּמֵאֲמָרָם וְ"ל (בְּכֹחַ יב): "וְלֹא תִתּוֹרוּ
אַחֲרַי לְבִבְכֶם" — זֶה מִיִּנּוֹת, "וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם" —
זֶה הִרְהוֹר עֲבָרָה; וּבְרִגַע שְׁאֵדָם נִכְשָׁל, חֵס וְשָׁלוֹם,
בְּנֶאֱוָף, מִמִּילָא נִחְשָׁכַת מִמֶּנּוּ הָאֲמוּנָה, וְשׁוֹכַח מִמֶּנּוּ
יִתְבַּרֵךְ, חוֹשֵׁב שֶׁהַכֹּל טֹבֵעַ, מְקַרָּה וּמְזֹל. וְלִכֵּן מִיִּנּוֹת
וְאֲמוּנָה קְשׁוּרוֹת זֶה בְּזוֹ. וְכֵן אֲוִמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (יְרוּשָׁלַי בְּכֹחַ א, ה): לְבָא וְעֵינָא תְרִין
סְרִסוּרֵי דְעֲבָרָה, הַלֵּב וְהָעֵינַיִם שְׁנֵי שְׂמֵשִׁים לַחֲטָא,
אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: יְהִיבִית לִי לְבָא וְעֵינָא, אָנָּא
יִדַע כִּי אֶת לִי.

וְלִכֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! הִבֵּה נִתְחַזַּק בְּצוּתָא,
עַל אֵף שֶׁהַעֲרִבְ-רַב מִתְגַּבְּרִים וּמִתְפַּשְׁטִים מְאֹד,
מְדַבְּרִים בְּגִלּוּי נֶגֶד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְנֶגֶד כָּל
הַקְּדוּשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, מְדַבְּרִים פְּתוּחַ נֶגֶד חֲכָמֵי
יִשְׂרָאֵל וְהַתּוֹרָה. הִבֵּה נִתְחַזַּק בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה,
וּנְכַרִּיז: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", וְלֹא נִשְׁכַּח, אֲשֶׁר "הוֹיָה

אֶלְקִינוּ הַיְיָ"ה אֶחָד", נִגְלָה לְכֻלָּם אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא, וַנִּפְרָסְמוּ יִתְבָּרַךְ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, וְדִיָּקָא עַל-יְדֵי-זֶה אַמּוֹת הָעוֹלָם לֹא יוּכְלוּ לָנוּ, כִּי אֶצְלוּ יִתְבָּרַךְ מְאֹד חָשׁוּב, כְּשִׁיְהוּדֵי קָם בְּבִקְרָ, וְצוּעָק: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל". וְכֵן בְּעֵת שְׁמַעְרִיב הַיּוֹם, קוֹרָא: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל". אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא לְיִשְׂרָאֵל, לְשַׁעֲבַר הַיִּיתָם מִקְרִיבִים לִי שְׁתֵּי פְעָמִים — בַּיּוֹם וּבַעֲרִיב, גְּלוֹי וְיָדוּעַ לְפָנַי שְׁבִית-הַמִּקְדָּשׁ עֲתִיד לְהִחַרֵּב, וּמִכָּאֵן וְאֵילָךְ אֵי אַתָּם יְכוּלִים לְהַקְרִיב קִרְבָּנוֹת, אֶלֹא אֲנִי מִבְקָשׁ תְּמוֹרְתָם: בְּבִקְרָ וּבַעֲרִיב — "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְיָ"ה אֶלְקִינוּ הַיְיָ"ה אֶחָד", וְעוֹלָה לְפָנַי יוֹתֵר מִכָּל הַקִּרְבָּנוֹת (עֵינַי יִלְקוּט וְאַתְחַנּוּן, רְמֵז תַּתְּלָה); כָּל-כֶּף חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, כְּשִׁאֲנוּ קוֹרְאִים קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁזֶה גְלוֹי אֲמוּנָה, אָנוּ מְדַבְּרִים רַק מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא. וְאֵיךְ בְּאֵמֶת אָנוּ יוֹדְעִים שְׁאֵינָנוּ מְטַעִים עַצְמָנוּ, שְׁיֵשׁ לָנוּ אֲמוּנָה? אִם אָנוּ מְדַבְּרִים אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוא. אִם אָדָם מִרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לְהַתְּפַלֵּל לְפָנָיו בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ, בְּזֶה מְגַלָּה שְׁיֵשׁ לוֹ אֲמוּנָה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלִי אֲמוּנָה. וְאֵיךְ זוֹכִים לְתַפְלָה? אוֹמֵר רַבְּנוּ יו"ל (לְקוֹטִי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן רַל"ט): רַק עַל-יְדֵי שְׁלוֹם. לְכֵן תִּקְנֵן הָאֲר"י יו"ל קָדָם הַתְּפִלָּה — לְקַבֵּל

על עצמו מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך"; כי אי אפשר לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אם יש לאדם מחלקת ומריבות עם איזה איש מישראל. ולכן אומר דוד המלך (תהלים קכב): "אדברה נא שלום" — עקר הדבור בא משלום.

לזאת, בני ובנותי היקרים! אם אנו רוצים לחזור בתשובה שלמה ולהתחזק באמונה, עלינו להתאחד יחד ולזכור: "אהב כל יהודי", וזה צריך להיות אצלנו היסוד; כי כל יהודי חשוב בעיניו יתברך, כל יהודי בן של הקדוש-ברוך-הוא, כמו שפיתוב (דברים יד): "בנים אתם לה' אלקיכם". ואומרים חכמינו הקדושים (מגלה כט.): חביבין ישראל לפני הקדוש-ברוך-הוא, שבכל מקום שגלו — שכנה עמם; היכן שרואים יהודי, צריכים לידע שהשכנה הולכת שם; אם הייתם יודעים מעלת בר ישראל, ואיך שעם כל יהודי הולכת השכנה, הייתם אוהבים את כל אחד ומכבדים אותו, ועוזרים לו. ומדוע, אם-כן, באה עלינו צרת השנאה והטינה? כי הערב-רב מסיתים זה נגד זה, בכל עיר, בכל מושבה, בכל כפר, בכל מדינה, כל תפקידם ומגמתם להסית ולהדיח. כי רשעי הערב-רב לא יכולים לסבל אהבה

ואחדות ישראל, "לאהב כל יהודי". וזו כל הגלות, שאין אחדות בין עם ישראל, הכל התפורר למפלגות כדור ההפלגה, פלג פלג, וכל אחד חושב שהמפלגה שלו הכי טובה. לזאת, בני ובנותי היקרים! עלינו להתזיר עטרה לישנה, לשמע לצווי הבוֹרֵא יתברך שמו, לכבד את חכמי ישראל, השומרים על צביון ישראל, בונים מקנה טהרה שיהיה טהרת המשפחה, בונים גנים בשביל תינוקות של בית רבן, בונים תלמודי תורה ובתי ספר לילדינו, שיתחנכו על-פי דרך התורה והאמונה, מוסרים נפשם, שיהיו מאכלים כשרים, שיהיה שוחט הגון וירא שמים, מוסרים נפשם שתהיה שמירת שבת, שיהיה ערוב כהלכתו. אבל אם אין את כל זה, תדעו לכם, שהכל שקר, כי הם ראשי הערב-רב, כי רק בזה נמדד מי הם חכמי ישראל, חכמי התורה — שהולך להם בחיים להרביץ תורה ברבים, אבל אם לא, זה סימן מבהק שהם דיגי הערב-רב. לזאת, בני ובנותי היקרים! באו נכבד את חכמי ישראל, ונמסר נפשנו לגמרי אל הקדוש-ברוך-הוא, אל התורה, כי עם ישראל עם רק בזכות התורה, ובזכות שנתאחד יחד, ונאהב זה את זה, נזכה לגאולה השלמה, שבא יבוא הגואל צדק ויגאלנו במהרה בימינו.

ב.

בני ובנותי היקרים! עליכם להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, לבקש ממנו יתברך בכל יום רחמים ותחנונים, שלבל תדחו מאור פני מלך חיים, כי באמת שכינת עזו יתברך מאירה בכל העולמות כלם, כמו שכתוב (יחזקאל מג): "והארץ האירה מפכדו" וגו', אלא בשביל הבחירה והנסיין נתנו כחות לערב-רב שיתפשטו על נשמות ישראל, ויעבירו אותם על דתם. וצריכים רחמים רבים לא להלכד במלכות של הערב-רב, אשר לקחו לעצמם משימה להעביר על הדת את נשמות ישראל. ולכן עלינו לצאת במסירות נפש הכי גדולה — לגלות ולפרסם לכל נשמות ישראל, שאנו מאמינים בהקדוש-ברוך-הוא, אנו קבלנו את התורה בהר סיני, ואנו מסורים רק אל התורה הקדושה, כי רק על-ידי התורה הקדושה נעשינו לעם, ולכן אצלנו קובעים רק חקי התורה, ואנו מוכנים למסור נפשנו בעבור קיום מצוותיה. ולכן, בני ובנותי היקרים! ראו להתחזק בעצמכם "לאהב כל יהודי", כי דורשי רשומות אמרו, אשר יש ששים רבוא אותיות לתורה, כנגד ששים רבוא נשמות ישראל,

וכשמדברים על אחד מבני ישראל, ופוסלים אותו, הרי נפסלת כל התורה. כמוכא בדברי רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן צא); ולכן צריכים לאהב את כל בר ישראל, כדי שתהיה לו שיכות אל התורה. ולמה אנו רואים שכל-כף הרבה אנשים יוצאים לתרבות רעה? זה בא רק מחמת ששונאים את הזולת. פי באמת כלל נשמות ישראל הם חלק אלוך ממעל ממש, והשכינה שורה על כל אחד ואחד מישראל, וכלם חשובים מאד בעיניו יתברך, ולכן אנו צריכים למסור את נפשנו על אהבת ישראל, לאהב את כל בר ישראל, וחכמינו הקדושים אמרו (ויקרא רבא, פרשה ב'): אמר הקדוש-ברוך-הוא למשה: כל מה שאתה יכול לשבח את ישראל — שבח, לגדלם ולפאדם; כי אצלו יתברך מאד מאד חשוב כשמשבחים ומפארים את כל בר ישראל, וכדגמת אבא, שמאד מאד שמח כשמשבחים ומפארים את בנו, כן כפיכול הקדוש-ברוך-הוא, אוהב מאד כשמשלמדים זכות על כל בר ישראל, כי כף מורידים את השכינה, שהיא האמונה, בעולם, וכך זוכים לקיום התורה. כי כשאדם אוהב כל יהודי, בזה הוא מגלה את טהר נפשו, שהוא דבוק בחי החיים בו יתברך, כי מי שאוהב את האבא — אוהב את

הַבְּנִים, וּמִי שְׂאוֹהֵב אֶת הַבְּנִים — אוֹהֵב אֶת הָאָבָא. וּמוֹבָא בְּזֵהר (ח"ג עג.): אוֹרִיתָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיִשְׂרָאֵל — חַד הוּא; מִי מְקַשֵּׁר אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? הַתּוֹרָה. וְלִכֵּן עִם יִשְׂרָאֵל הֵם עִם רַק עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, וְאִי אֶפְשָׁר לְלַמַּד תּוֹרָה, אֲלֵא עַל-יְדֵי שְׂאָדָם אוֹהֵב כָּל יְהוּדִי, שְׂאֹז נִכְלָלִים כָּל אוֹתוֹת הַתּוֹרָה בּוֹ, וְאֹז הוּא זוֹכֵה לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה בְּזֵה הָעוֹלָם.

וְלִכֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! בָּאוּ וְנִשְׁמַר אֶת עֲצֻמָּנוּ מִהָעַרְב־רַב, שְׁלַקְחוּ מְשִׁימָה עַל עֲצָמָם — לְהַעֲבִיר אֶת בְּנֵי וּבְנוֹת יִשְׂרָאֵל עַל הַדֵּת, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, וּמִמְלָאִים אֶת כָּל הָאָרֶץ עִם גְּבֻלוֹת וּטְרַפּוֹת, בְּשֵׁר הַחֲמוּרִים וְהַגְּמֻלִים וְהַשְּׂפָנִים, וּבְכָל פַּעַם פּוֹתְחִים חֲנִיּוֹת שְׂמוֹכְרִים בָּהֶם חֲזִיר בְּרִישׁ גְּלִי, וְרוֹמְסִים וְדוֹרְסִים אֶת הַשֶּׁבֶת, שֶׁהִיא קִדְשָׁתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְלוֹעֲגִים וְצוֹחֲקִים מִמְצוֹת הַתּוֹרָה. וְלִכֵּן עָלִינוּ לְמִסֹּר אֶת נַפְשֵׁנוּ לְהַפְרִד מִרְשָׁעֵי הָעַרְב־רַב, כִּי הֵם אֵינָם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי לֹא יְדַבֵּר אָדָם עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בֶּר מִינָן, וְעַל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל כָּל הַקְּדוּשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא אִם הוּא מְזַרַע עֲמֻלָּה. כִּי כָּל מִי שְׂעַמְדוֹ רַגְלָיו עַל הַר סִינַי, נִדְבָקָת

בו אמונה בְּשִׁרְשׁוֹ, וְאֶצְלוֹ דָּבָר טְבֵעִי, שֶׁהוּא אוֹהֵב
כָּל יְהוּדִי.

וְלִכֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! בְּזֶה שְׂאֵתֶם רוֹאִים
אִיךָ הָעֶרְב־רַב מֵיבְאִים גּוֹיִים וְגוֹיֹת, וּמְמַלְאִים אֶת
כָּל הָאָרֶץ עִם כָּל מִינֵי תוֹעֵבוֹת רָעוֹת, וּמְטַמְּאִים אֶת
הָאָרֶץ בְּנֹאֵף, שְׂקוּץ, תְּעוּב וְעֵרֶם, כְּפִירוֹת
וְאֶפִיקוֹרְסוֹת. עָלֵינוּ לְהִפָּרֵד מֵהָעֶרְב־רַב, וְלִמְסֹר
נַפְשֵׁנוּ לְחַנּוּךְ אֶת יְלָדֵינוּ בְּחַנּוּךְ הַכָּשֵׁר, וְלְהַכְנִיסֵם
בְּתַלְמוּדֵי תוֹרָה וּבִבְתֵי סֵפֶר שְׁלוֹמֵדִים שֵׁם אֱמוּנָה
וְתוֹרָה וְאֱהָבַת יִשְׂרָאֵל, שְׁנֹזְכָה "לְאַהֵב כָּל יְהוּדִי", כִּי
בְּאֵמֶת כָּל יְהוּדִי הוּא צָנוּר לְהַמְשִׁיךְ אֶת רוּחַנִיּוֹת
חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְזֶה הָעוֹלָם, וְלִכֵּן מְאֹד מְאֹד
חָשׁוּב לְהִתְאַחַד יַחַד עִם כָּלל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ
חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פֶּרֶשׂה מַח): עַל כָּל
שֶׁבַח וְשִׁבְחַת שֵׁיִשְׂרָאֵל מְשַׁבְּחִים לְהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
— מְשַׁרְהָ שְׂכִינָתוֹ עֲלֵיהֶם; כָּל יְהוּדִי וְיְהוּדִי
שֶׁמְשַׁבְּחַת וּמְפָאֵר אֶת הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, הוּא מְמַשִּׁיךְ
עַל עַצְמוֹ אוֹר זֵיו וְדַבְּקוֹת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ. וּמִכָּל
שָׁפָן וְכָל שָׁפָן כֶּשֶׁכֶּלֶל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִתְאַחֲדִים
יַחַד, וְאוֹהֲבִים אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, עַל־יְדֵי־זֶה מוֹרִידִים
אֶת הַשְּׂכִינָה. אָבֵל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן שְׁלָחוּ

בדור האחרון את הערב־רב, שהם מזרע עמלק, שהם מסיתים ומדיחים יומם ולילה נגד כל הקדוש לעם ישראל, ומפרידים בין נשמות ישראל, ועושים פרוידים ביניהם, ומה גם שלערב־רב יש את הרע־בנים שלקהם, ועל־ידי־זה הם גורמים הסתות פרועות, שאלו ישנאו את אלו, והכל פדי שיוכלו לעשות כל מיני עולות וגנבות ושחיתות. ולכן עלינו לפקח את עינינו, לראות מה לפנינו, ולמסור את נפשנו בעבורו יתברך. ואז אם נהיה חזקים באמונה פשוטה בו יתברך, ונגיל את עצמנו לדבר אל הקדוש־ברוך־הוא, בעקשנות גדולה, ולא נירא ולא נפחד משום ברִיה שבעולם, דיקא על־ידי־זה נזכה להמשיך את שכינת עזו יתברך אל זה העולם, ונאהב את כל בר ישראל.

ולכן, בני ובנותי היקרים! ראו להתחזק עכשו ביתר שאת וביתר עז ל"אהב כל יהודי", שזה רצונו יתברך. פי כף אמרו חכמינו הקדושים (ספה מה:):
 מה תמר זה אין לו אלא לב אחד אף ישראל אין להם, אלא לב אחד לאביהם שבשמים. כלל נשמות ישראל משתוקקים מאד מאד לחזר אל הקדוש־ברוך־הוא, פי לבם בוער אליו יתברך, פי יש להם

לב אחד להתאחד באחדותו יתברך, אבל אלו
 הערבים, זרע עמלק, מתפשטים עכשו בעולם
 מאד, וכמו שגלה לנו רבנו ו"ל (שיחות הר"ן, סימן לה),
 שהולכת אפיקורסות גדולה על העולם, ואשרי מי
 שיחזיק עצמו באמונה בעתים הללו. ואמר: אף-על-
 פי שאני אומר לכם, שתהיה כפירות ואפיקורסות,
 שבשביל זה בעצמו צריכים להתחזק, עם פל זאת
 הערב-רב כל-כך יתפשטו בעולם, שזה יהיה הנסיון
 הכי קשה בדור האחרון. ועקר הכח שלהם יהיה —
 להסית ולהדיח נגד נשמות ישראל, שיהיו פרודים
 בין נשמות ישראל; פי ברגע שעם ישראל
 מתאחדים יחד, ואוהבים אחד את השני, אין שום
 כח שיכול להתגבר עליהם, ואפלו אמות העולם לא
 יכולים לשלט בהם בהיותם מאחדים. אבל עקר
 הגלות המרה, שעם ישראל סובלים מזה אלפים
 שנה בגלות קשה ונמהרת מאד מאד, זה רק מחמת
 שנאת חנם, שאחד אינו יכול לסבל את זולתו.

ולכן, בני ובנותי היקרים! באו ונקבל על
 עצמנו תשובה שלמה, ומיהיום והלאה "נאהב פל
 יהודי", ונדע שפל יהודי הוא חלק אלוך ממעל,
 ונכבד ונייקר אותו, ונברח מאלו רשעי הערב-רב,

פסלת האדם, המשקצים ומתעבים בנאוף, מדבקים ברע הכפירות והאפיקורסות, ושלא יעשה מעשיהם ודבוריהם רשם על עצמנו. ולכל זה זוכים דיקא כשאדם מתקרב אל הצדיק האמת. ועל-כן אם אתם רוצים להנצל מרשעי הערב-רב המתפשטים עכשו בעולם, וממלאים את העולם בשקוץ תעוב וזהום של נאוף, ומכשילים את בני-אדם בראיות אסורות, כי אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה.): אין היצר הרע שולט אלא במה שעניו רואות; אי אפשר להנצל מהם, אלא על-ידי שאוהבים את כל יהודי, ומתקשרים ומתחברים אל כל יהודי. כי כח הטמאה זה רק פרוד — להפרד מנשמות ישראל. ואי אפשר להגיע לאחדות ישראל, "ולאהב כל יהודי", אלא על-ידי שמתקרבים אל הצדיק האמת, שהוא המגלה ומפרסם לכל את אמתת מציאותו יתברך. ולכן אמרו חכמינו הקדושים (חגיגה יב:) כל העולם כולו עומד על עמוד אחד וצדיק שמו; כי הצדיק מגלה ומיחד את אחדותו יתברך בעולם, וכזה שמגלה את אמתת מציאותו יתברך בעולם, על-ידי-זה מאחד את נשמות ישראל, כי על-ידי תקף האמונה שמגלה הצדיק, על-ידי-זה נשמות ישראל מתאחדים יחד.

ולכן, בני ובנותי היקרים! ראו להתחנך
 ל"אהב כל יהודי", שלא יהיה לכם שום חלק בשום
 שנאה וקנאה ומחלוקת ומריבות על שום בר ישראל.
 ואם אתם רואים בני-אדם שמסיתים ומדיחים נגד
 נשמות ישראל, תדעו לכם שאלו הם הערבים,
 שהתערבו בין נשמות ישראל. פי לא יסית אדם נגד
 הזולת, אלא אם נפשו טמאה, ויש בו דם של
 ערבים, כי יהודי קדוש וטהור, הדבוק בפי החיים
 בו יתברך, ובטל ומבטל בכל הרגשותיו אליו
 יתברך, הוא לא ישנא את אף בר ישראל, ולא יסית
 נגד שום בר ישראל, אלא יהיה בטל ומבטל אל
 האין סוף ברוך הוא. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר),
 חלק א', סימן עט), שמי שזוכה לאהב את כל בר
 ישראל, מוכיח שהוא ענו גדול, פי דיקא פשאדם
 בטל ומבטל בעיני עצמו, והוא מרגיש שהוא אינו
 פלום, אז הוא יכול למסר את נפשו בעבור נשמות
 ישראל, והוא אוהב את כל יהודי, לא כן פשאדם
 מלא גאות ופנייות, ורוצה להיות ראש ומנהיג, שר
 ושופט, רב רבנן, צדיק ומקבל, אז נעשה שונא
 ישראל, כי לא יכול לסבל עוד יהודי שעומד לו
 בדרך, ולכן הוא מסית ומדיח נגדו.

ולכן, בני ובנותי היקרים! תתרחקו מבעלי
 ראתן כאלו המסיתים ומדייחים נגד הזולת, ואשר
 מלאים חידק גזענות, והם רחוקים לגמרי מהקדוש-
 ברוך-הוא, ותחזיקו את עצמכם בהצדיק האמת,
 שהוא בטל ומבטל אל האין סוף ברוך הוא, והוא
 לוחם מלחמות השם, לגלות ולפרסם את אמתת
 מציאותו יתברך לכל גשמות ישראל. אשרי מי
 שאינו מטעה את עצמו בזה העולם, ואז טוב לו
 בזה ובבא כל הימים, והוא יקרב את הגאולה
 השלמה, שבא יבוא מלך המשיח, ויגאלנו גאלת
 עולם.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

הקונטרס הקדוש הזה נדפס לע"נ
 מרת שולמית ע"ה
 בת ר' יוסף נחמיה ז"ל
 נפטרה ערב סוכות תש"ס
 ת.נ.צ.ב.ה